

Polsk språk 1

POL1110

Forelesning 13
H2006

ORDKLASSER

- alle polske ord kan deles i to grupper – som bøyes og som ikke bøyes

ordklassene	
<i>bøyes</i>	<i>ikke bøyes</i>
substantiv	adverb
adjektiv	partikler – <i>niech!</i>
pronomen	preposisjoner
verb	konjunksjoner
tallord	interjeksjoner

RELATIVPRONOMEN

<i>entall</i>			<i>flertall</i>	
m	f	n	virile	ikke-virile
który	która	które	którzy	które

RELATIVPRONOMEN

który, która, które, którzy

Pan Stefan ma wielu przyjaciół. **Oni** go często odwiedzają.

Pan Stefan ma wielu przyjaciół, **którzy** go często odwiedzają.

oni = Nom. Pl

którzy = Nom. pl

RELATIVPRONOMEN

który, która, które, którzy

Pani Wiktoria ma kapelusz. Ozdabia **go** różą.

Pani Wiktoria ma kapelusz, **który** ozdabia różą.

go = Akk. Sg

który = Akk. sg

RELATIVPRONOMEN

który, która, które, którzy

Pani Sabina ma córkę. Uwielbia **ją**.

Pani Sabina ma córkę, **którą** uwielbia.

ją = Akk. Sg

którą = Akk. sg

INDIREKTE TALE – PRETERITUM

presens preteritum

Pani Basia **mówi**: „Szukałam pracy.”

presens preteritum

Pani Basia **mówi**, że szukała pracy.

preteritum preteritum

Pani Basia **mówiła**, że szukała pracy.

INDIREKTE TALE – PRESENS

presens presens

Pani Basia **mówi**: „Nie mogę znaleźć pracy.”

presens presens

Pani Basia **mówi**, że nie może znaleźć pracy.

preteritum presens

Pani Basia **mówiła**, że nie może znaleźć pracy.

INDIREKTE TALE – FUTURUM

presens   *futurum*

Pani Basia **mówi**: „Nie będę mogła iść do pracy.”

presens   *futurum*

Pani Basia **mówi**, że nie będzie mogła iść do pracy.

preteritum   *futurum*

Pani Basia **mówiła**, że nie będzie mogła iść do pracy.

BEVEGELSESVARB

- polske bevegelsesverb skiller seg ut ved at hvert verb har *to imperfektive aspekt-varianter*:

BEVEGELSESVERB

- 1) én som uttrykker bevegelse uten referanse til retningen eller tidsaspektet (= refererer til handlinger som er alminnelige/rutinepregede, repetitive eller potensielle)

Dziecko chodzi do szkoły.

- 2) én som uttrykker bevegelse i bestemt retning, som er utført på et bestemt tidspunkt

Dziś dziecko idzie do szkoły bez matki.

Bevegelsesverb

– de vanligste

chodzić – iść / pojsć

jeździć – jechać / pojechać

biegać – biec / pobiec

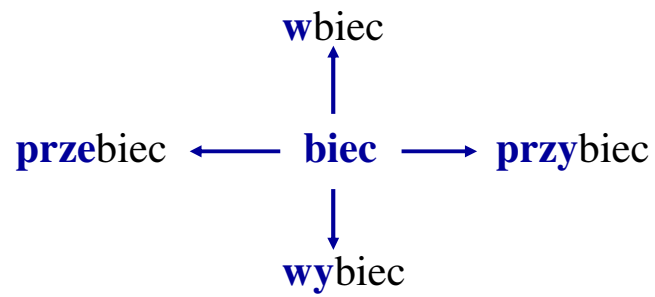
latać – lecieć / polecieć

pływać – płynąć / popłynąć

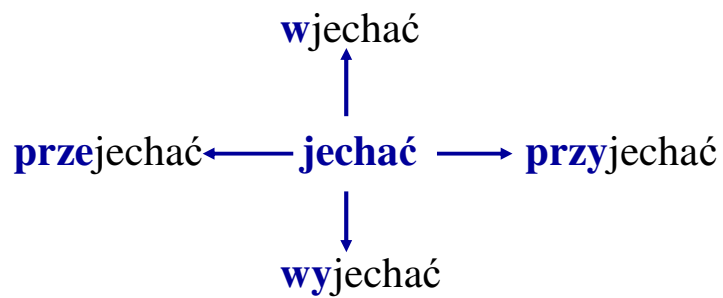
nosić – nieść / zanieść

wozić – wieźć / powieźć

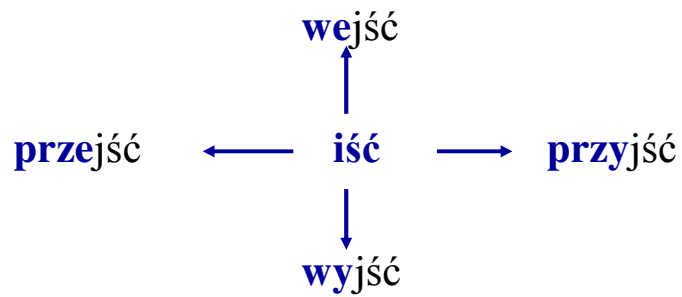
PREFIGERTE BEVEGELSESVORB
(*perfektivt aspekt*)

PREFIGERTE BEVEGELSESVORB
(*perfektivt aspekt*)

PREFIGERTE BEVEGELSESVORB (*perfektivt aspekt*)

Prefigerte bevegelsesverb (aspektpartnere : *imperf.* og *perf.*)

wchodzić – wejść
przechodzić – przejść
przychodzić – przyjść
wychodzić – wyjść
wjeżdżać – wjechać
przejeżdżać – przejechać
wyjeżdżać – wyjechać
przyjeżdżać – przyjechać

PREPOSISJONER

Michał pojechał **do** Afryki. **do** + Gen.

Będzie **w** Afryce. **w** + Lok.

Niedługo wróci **z** Afryki. **z** + Gen.

Michał poszedł **do** kolegi. **do** + Gen.

Był **u** kolegi. **u** + Gen.

Wrócił **od** kolegi. **od** + Gen.

Michał poszedł **na** uniwersytet. **na** + Akk.

Był **na** uniwersytecie. **na** + Lok.

Wrócił **z** uniwersytetu. **z** + Gen.

SUBSTANTIVERTE ADJEKTIVER

żelazo – żelaz**ny**

owoc – owoc**owy**

drewno – drewni**any**

południe – południ**owy**

kamień – kamienn**ny**

Warszawa – warszaw**ski**

MIEĆ POWINNOŚĆ (*å burde*)

	sg.		
	m	f	n
1.	powiniennem	powinnam	-
2.	powinieneś	powinnaś	-
3.	powinien	powinna	powinno
	pl.		
	m+f	f	
1.	powinniśmy	powinnyśmy	
2.	powinniście	powinnyście	
3.	powinni	powinny	

IMPERATIV – KONJUGASJON I, II

I ię, -esz, II -ę, -isz (-ysz)

presens	imperativ				
	ty	my	wy	on (ona, ono)	oni (one)
ty	myjesz robisz	myj rób	myjmy róbmy	myjcie róbcie	
on (ona, ono)	myje robi			<u>niech</u> myje <u>niech</u> robi	
oni (one)	myją robią				<u>niech</u> myją <u>niech</u> robią

IMPERATIV – KONJUGASJON III

III -m, -sz

presens	imperativ				
	ty	my	wy	on (ona, ono)	oni (one)
oni (one) czytają jedzą	czytaj jedz	czytajmy jedzmy	czytajcie jedzcie		
on (ona, ono) czyta je				niech czyta niech je	
oni (one) czytają jedzą					niech czytają niech jedzą

IMPERATIV

uśmiechnąć się

(ty) uśmiechnij się

(on, ona, ono) niech uśmiechnie się /

(on, ona, ono) niech się uśmiechnie

(my) uśmiechnijmy się

(wy) uśmiechnijcie się

(oni,one) niech uśmiechną się

(oni,one) niech się uśmiechną

IMPERATIV

dać – daj

być – bądź

iść – idź

wziąć – weź

Chodź ze mną!

Idź do pracy!

DIMINUTIVER

m	-ek	dom ek , motyl ek , kwiat ek
	-ik (-yk)	stol ik , portrec ik , kalendarz yk
f	-ka	bułecz ka , rącz ka , głów ka
n	-ko	krzesel ko , okien ko , drzew ko

KIEDY?

- rankiem, wiosną, całymi dniami (**Instr.**)
- w czwartek, w maju, w przyszłym tygodniu, w zeszłym tygodniu (**w + Lok.**)
- dawno temu, sto lat temu, pięć lat temu, dwa dni temu, dwa miesiące temu (**Nom. + temu**)
- pewnego dnia, następnego dnia (**Gen.**)

KIEDY?

- **po** kilku latach (**Lok.**)
Nie było mnie kilka lat w Polsce.
Po kilku latach wróciłem do Polski.
po dwóch latach
po trzech latach
po czterech latach
po pięciu latach
po sześciu latach
- **za** kilka lat (**Akk.**)
Od pięciu lat mieszkam w Polsce.
Za kilka lat wyjadę z tego kraju.